

מסורת הש"ס

(א) מדר עולם ס"ח,א. (ב) מגילה י. ירוש' מגילה ס"ח,א. (ג) ספרי דהא טו, ד' ירוש' שם ה"ב. (ד) שם ה"א והי"ב. (ה) ירוש' פסחים פ"ב ה"ד, מגילה שם, (ו) [מגילה י. ספרי שם, ירוש' מגילה פ"א ה"ב]. (ז) ד"ה קדשים קלים בכל מקום, (ח) פי' ז"ק, (י) [וע' מו' פסחים לו: ד"ה דלמנן], (יז) עיין תוס' לעיל סא. ד"ה מאי:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' א"ל ר"ל לר' יוחנן אי הכי מעשר שני:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה זו וכו' דא רמק עיין לעיל דף ס פי' תוס' ד"ה קטנר:

שינויי נוסחאות

[א] בכתה"י ובתב. וכן בד"י רפ"ט ופ"ח. וביה יצר מלה, דלית מביא רחיה מן הכתוב דלית תכניון ז' שנים כי היכי דלא מייתי רחיה לעשרה שנתן שמואל בו, אלא אחר דחשיב השנתון של העשרים שנה אחר ותיב והימים כי ובידשגס מתן ל"ג הרי י"ג ובשגמה בו, ובה אין אלו לציסם להגהת הא"ק בדש"י ור' להגן אחר מן, (דקדק: ב) שנים ובידושלים מתן ל"ג שנים, וארבעה דשלמה דכתב ויחל בו, כ"ל (י"ח:ט) [ג] חלקן הכתוב בד' (י"ח:ט) [ד] בדוב כתה"י הנקרא אי הכי מע"ש גמ', ובמש"ה ה"ח, ובי"ה בדש"י ע"כ. ועי' קר"א שסקנה על נוסח זה דלית מוכן קרא כל שכן אי לא הותירו בכתובת הוי קשא אמתא נאכל בכל ערי ישראל. שמתן על כל ישראל דז' שנים מתן בחברון הרי ג"ג וכו', (ולא אית ז': ז') דהאי (ד"ח:ט) [א] בכתלקה (י"ח:ט) [ב] ז"ל ובאבלת (נתיב: ז') [ג] לעיל מפסח בבלגל (באח"ט: ז') [ד] גמ' לפנינו אמתא בר מתנה (הגרי"ב) [ו] בכתה"י ופ"ח בירה. מוקדש, דכתוב: [ז] בכתה"י הרה: [ז] ז"ל בכור (ב"ש: יח) [ח] ז"ל דשייך: [ט] בדש"ש נוסף וחיפוק לזי. דאינם נאכלות בכל מושבות אמר ר"ל זאת אומרת חלות תורה: [ב] ובגוב וגבעון מוטטו להו התם. ז"ע דנחי דממטו ליה התם מ"מ חז"כ יאכל בכל ערי ישראל. ולולה דמקמיפנה ה"א דהתן חמש מינות מיוחדים, דהיי קדושתם היתה אלוה' דר"ש ואליביה ודאי בלחן בגוב וגבעון. אף מ"מ יש להקשות קושיותא אליבא דר' יהודה (ראש"ח: ב) [א] ז"ל קמיצה (הגרי"ב, וביה בד"ח):

דכתיב והימים אשר מלך וגו'. ל"ג טו שנה הרי נ"ג וארצנו שמלך שלמה לפני בנין הבית ואותה שנה שלמו ארצנו מאות ושמונים לציאת מצרים נשמיירו לשילה שס"ט: **מנהגי מילי.** שהיה היתר לבמות אחר קדושת שילה משחרבה: **כי לא צאסם.** צימי גלגל אל המנוחה וגו': **ולמה חלקן.** הכתוב לכתוב את שניהם: **ליסן היתר כמה צין זה לזה.** דהא ז' קרא בהיתר צמות דגלגל משמע וקאמר עד מתי אני אומר לכס איש כל הישר צעיניו כי לא צאסם עד עתה וגו' אצל לא משצאסם ואי אין היתר צין זו לזו לא ה"ל למיכתב אלא מנוחה ומדכתיב נחלה ש"מ דה"ק לזו אחר קדושת המנוחה תחזרו להיתר הראשון עד צואסם אל הנחלה: **אי הכי.** דשעת היתר הוא נייתי נמי מעשר שני לנוז וגבעון שהרי נסתלקו יא' כל קדושת שילה ומאי טעם לא תנן בכתה"י לאוכלו שס: שס שס. ואכלתם שס (דברים יב) אי נמי (כי אס) [ב] לפני ה' אלהיך (תהללנו) במקום אשר יבחר לשכן שמו שס (שס יד) ובארזון כתיב (שמות מ) [ונתת] שס את הארזון וגו': **ועיון דארזון לא הוה.** דכל ימי נוב וגבעון היה הארזון בקרית יערים כ' שנה וצעיר דוד עד שנבנה הבית: **פסח וקדשים נמי.** דהא ואכלתם שס צהו נמי כתיב (דברים יב) **מני.** הך מתה"י דקמני מעשר שני בכל ערי ישראל ולא היה צריך להציאן שס: **ר"ש היא.** דלחמ חובות שאין קבוע להם זמן לא קרבו צנוז וגבעון והיינו צכורות ומעשר בהמה וילק' טעמא כדלמנן לעיל [ג] (דף ק"ח). בגלגל וכיון דמעשר בהמה לא הוה התם מעשר דגן נמי לא צעי לאיתויי התם דליתקוש להדדי דכתיב (דברים יד) עשר תעשר ואמרינן בשתי מעשרות הכתוב מדברת במסכת צכורות (דף נג:): **ה"ג אצל לר' יהודה ה"ג דאמר רב אדא בר אבהו יד' מעשר שני נאכל צנוז וגבעון לדברי ר' יהודה:** והא צעינן צירה טו].

במגילה (דף י') שמעתי שמקריצין צבית חוויי צומן הזה ואוקיימנא כר' ישמעאל: זו וזו ירושלים. ועד שיבנה הבית לא נאסרו הצמות:

כדלמרינן לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) ובפרק בתרא דמכות (דף עט:) ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף כה). דצכורים אינם שלא בפני הבית משום דצעי הנחה ועוד מידי דהוה אחזה ושוק ותרומת לחמי תודה דלמרי' לעיל (דף קח:) נוהגין בצמה גדולה ואין נוהגין בצמה קטנה משום דצעו תנופה וצכורים נמי צעו תנופה דלא דמי למנחה דקדשה בצמה בלא תנופה לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה במתניתין בפירקין כדפרישית לעיל דמנחה עיקר מנזחה (סמיכה) יא' והקטרה הלכך משום תנופה לא בטלה אצל הני דעיקר מנזתן תנופה בטלה תנופה בטלי אינהו: **הא** מני רבי שמעון היא. הכי נמי מצי למימר רבנן היא דלמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הצמות אף בצמת צבור וכן רבי מאיר אלא נקט ר' שמעון משום דעמיד הך דרשא עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר: הג"ה **ואיתקש [מעשר]** דגן למעשר בהמה. לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) נקט היקשא דמעשר לצבור והכא והתם סגי בחדא: זו וזו שי"ח. פירש בקונטרס ואפילו הכי הוי היתר בתרה דקסבר קדושה ראשונה קדשה לעמיד לצא ובקדושת ירושלים גופה סבירא ליה דיש אחריה היתר כדלמרינן במגילה (דף י') שמעתי שמקריצין צבית חוויי צומן הזה ואוקיימנא כר' ישמעאל: זו וזו ירושלים. ועד שיבנה הבית לא נאסרו הצמות:

דכתיב באו לנוז וגבעון [כו'] קדשים קלים ומעשר שני בב' ערי ישראל. צריש פירקין במתניתין (דף קיב:) פירש בקונטרס יי' דלעיל צצאו לגלגל לא הזכר מעשר שני לפי שלא נהגו מעשרות עד לאחר ירושה ושיבה ותימה דהא פריך הכא בגמרא דמעשר

דכתיב^[א] והימים אשר מלך דוד על ישראל מ' שנה בחברון מלך ז' שנים [ב] [וגו'] ובשלמה כתיב² ויחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו ⁶ונשתיירו לשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת: באו לנוז וגבעון [וכו']: מנא ה"מ דר"ר³ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה³ אל המנוחה זו שילה נחלה זו ירושלי' למה חלקן [ג] כדרי ליתן היתר בין זה לזה א"ל ריש לקיש לר' יוחנן ⁶מעשר ד' שני [ה] נמי ליתני א"ל מעשר⁷ שם שם מארון קא ילפי כיון דארזון לא הוה מעשר נמי לא הואי אי הכי פסח וקדשים נמי דשם שם מארון ילפי דכיון דארזון לא הוה אינהו נמי לא הוו א"ל [דאמר לך] הא מני יר"ש היא דאמר אף צבור לא הקריבו אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן אבל חובות שאין קבוע להם זמן הכא והכא לא קרב מעשר⁸ בהמה חובות שאין קבוע להן זמן הוא ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה⁹ מכלל דלרבי יהודה קרב אין דהאמר רב אדא בר מתנה מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין בגוב וגבעון לדברי רבי יהודה והא בעי בירה ולאן תני רב יוסף שלש בירות הן שילה גוב וגבעון ובית עולמים הוא תני לה והוא אמר לה לאכילת מעשר שני ואליב' דרבי יהודה: באו לירושלים [וכו']: ת"ר³ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה¹⁰ זו ירושלים ואומר י' היתה לי נחלתי כאריה ביער ואומר⁵ העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה דברי רבי יהודה ר"ש¹¹ אומר מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה ואומר⁶ זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה ואומר ר'בי בחר ה' בציון אוה למושב לו בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא למ"ד מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה אל הנחלה ואל המנוחה מיבעי ליה הכי קאמר לא מיבעיא מנוחה דלא מביטו אלא אפילו לנחלה נמי לא מביטו תנא דבי רבי ישמעאל זו וזו שילה רבי שמעון בן יוחי אומר זו וזו ירושלים בשלמא למאן דאמר מנוחה זו

פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים

ק"ט.

תורה אור

1. והקדמם אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובידושלם מלך שלשים ושלש שנים:
מ"א ב, יא
2. ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו:
דה"ב ג, ב
3. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ידקה אליהך נתן לך.

דברים יב, ט
4. וְהָיָה לִי בְּחַלְתִּי כְּאֵרֶיז בְּיַעַר נִתְּנָה עָלַי בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שָׁנַתִּיהָ:
ירמיה יב, ח
5. הָעֵיט צָבֹועַ בְּחַלְתִּי לִי הָעֵיט סָבִיב עָלָיָהּ לְכוּ אֶסְפוּ כָּל צִוִּית הַשָּׂדֶה וְהָתִינוּ לְאַבְלָהּ:
ירמיה יב, ט
6. וְאֵת מְנוּחָתִי יַעֲדִי עַד פֶּה אֲשֶׁב כִּי אוֹתִיהָ:
תהלים קלב, יד
7. בִּי בָחַר יְיָוָה בְּצִיּוֹן אֹהֶה לְמוֹשָׁב לִּי:
תהלים קלב, יג

מוסף רש"י

אל המנוחה זו שילה. שמו מלכות (מגילה י').

ומוציא אני צכורים שאין להם היתר בכל מושבות והלא נאכלין צנוז וגבעון צכל ערי ישראל כמעשר שני ויש לומר דצכורים לא אפשר משום דצעו הנחה אצל המוצא י' וצנוז יב וגבעון ממטו להו התם (דף עט:) ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף כה). דצכורים אינם שלא בפני הבית משום דצעי הנחה ועוד מידי דהוה אחזה ושוק ותרומת לחמי תודה דלמרי' לעיל (דף קח:) נוהגין בצמה גדולה ואין נוהגין בצמה קטנה משום דצעו תנופה וצכורים נמי צעו תנופה דלא דמי למנחה דקדשה בצמה בלא תנופה לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה במתניתין בפירקין כדפרישית לעיל דמנחה עיקר מנזחה (סמיכה) יא' והקטרה הלכך משום תנופה לא בטלה אצל הני דעיקר מנזתן תנופה בטלה תנופה בטלי אינהו: **הא** מני רבי שמעון היא. הכי נמי מצי למימר רבנן היא דלמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הצמות אף בצמת צבור וכן רבי מאיר אלא נקט ר' שמעון משום דעמיד הך דרשא עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר: הג"ה **ואיתקש [מעשר]** דגן למעשר בהמה. לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) נקט היקשא דמעשר לצבור והכא והתם סגי בחדא: זו וזו שי"ח. פירש בקונטרס ואפילו הכי הוי היתר בתרה דקסבר קדושה ראשונה קדשה לעמיד לצא ובקדושת ירושלים גופה סבירא ליה דיש אחריה היתר כדלמרינן במגילה (דף י') שמעתי שמקריצין צבית חוויי צומן הזה ואוקיימנא כר' ישמעאל עכ"ל ולא * דק דהתם רבי ישמעאל צ"ר יוסי דהוא בתראה צימי רבי והכא רבי ישמעאל צן אלישע בר פלוגמיה דר' עקיבא רבו של ר' שמעון בן יוחי וההוא אסיקנא לעיל * לפוס חד גירסא דכולי עלמא קדשה ומיהו אי אפשר לומר לדידיה שלא יהא היתר אחר שילה דהא

במגילה (דף י') שמעתי שמקריצין צבית חוויי צומן הזה ואוקיימנא כר' ישמעאל: זו וזו ירושלים. ועד שיבנה הבית לא נאסרו הצמות:

כדלמרינן לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) ובפרק בתרא דמכות (דף עט:) ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף כה). דצכורים אינם שלא בפני הבית משום דצעי הנחה ועוד מידי דהוה אחזה ושוק ותרומת לחמי תודה דלמרי' לעיל (דף קח:) נוהגין בצמה גדולה ואין נוהגין בצמה קטנה משום דצעו תנופה וצכורים נמי צעו תנופה דלא דמי למנחה דקדשה בצמה בלא תנופה לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה במתניתין בפירקין כדפרישית לעיל דמנחה עיקר מנזחה (סמיכה) יא' והקטרה הלכך משום תנופה לא בטלה אצל הני דעיקר מנזתן תנופה בטלה תנופה בטלי אינהו: **הא** מני רבי שמעון היא. הכי נמי מצי למימר רבנן היא דלמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הצמות אף בצמת צבור וכן רבי מאיר אלא נקט ר' שמעון משום דעמיד הך דרשא עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר: הג"ה **ואיתקש [מעשר]** דגן למעשר בהמה. לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) נקט היקשא דמעשר לצבור והכא והתם סגי בחדא: זו וזו שי"ח. פירש בקונטרס ואפילו הכי הוי היתר בתרה דקסבר קדושה ראשונה קדשה לעמיד לצא ובקדושת ירושלים גופה סבירא ליה דיש אחריה היתר כדלמרינן במגילה (דף י') שמעתי שמקריצין צבית חוויי צומן הזה ואוקיימנא כר' ישמעאל עכ"ל ולא * דק דהתם רבי ישמעאל צ"ר יוסי דהוא בתראה צימי רבי והכא רבי ישמעאל צן אלישע בר פלוגמיה דר' עקיבא רבו של ר' שמעון בן יוחי וההוא אסיקנא לעיל * לפוס חד גירסא דכולי עלמא קדשה ומיהו אי אפשר לומר לדידיה שלא יהא היתר אחר שילה דהא